

Gustaaf Peek

Godin, held

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij BV

2014

Voor Maaike Tess

Thus have I had thee, as a dream doth flatter,
In sleep a king, but waking no such matter.

Sonnet LXXXVII, William Shakespeare

Het was een van die nieuwe plekken, gebouwd als een kerk, even buiten de stad, in een elleboog van de snelweg. Donkere ramen die te hoog begonnen om naar binnen te kijken, witpleister en een dunne, platte toren. Hekken om mensen weg te houden van de achterkant. Er waren geen vogels, want er waren geen bomen.

Ze lag aan het einde van het middenpad. Foto's van haar jeugd tot haar latere jaren versprongen op het scherm boven haar kist.

De man bij het gordijn keek op zijn horloge, er kwamen nog steeds mensen binnen, hij zou nog even wachten. Hij oefende zijn woorden, probeerde niet te prevelen.

Iedereen zat verspreid, als bezoekers in een bioscoopzaal. De stoelen waren hard en simpel, in ruime rijen opgesteld. Af en toe blies zonlicht de kleuren van de hoge ramen naar binnen, sommige mensen schoven enkele plaatsen op omdat ze niet in de verblindende banen rood of blauw wilden zitten.

Het was tijd. De deuren gleden dicht, hij ging achter de kathedier staan en heette iedereen welkom. Hij noemde voor de eerste keer de naam van de overledene, altijd belangrijk, ingrijpend, niemand anders zou die middag spreken.

Het was een brief, een liefdesbrief. Zeker niet het meest exotische dat hij ooit had voorgelezen, maar ook niet gebruikelijk. Dit was een plek van tijd, niet van het lichaam, zelden stierf een geliefde. Er was altijd een vader of moeder dood, iemands kind of vriend, gesnik om herinneringen zonder hitte, om spijt, op-

luchting had hij ook meegemaakt. Hij had de brief licht herschreven, enkele ongepaste passages had hij geschrapt, het aantal vermeldingen van haar naam had hij gereduceerd.

Na de eerste zinnen hardop in de beheerst galmende zaal ontdekte hij een ritme in de brief. Van tijd tot tijd peilde hij de gezichten tegenover hem. Een kleine, grijze schoolklas had ze op de been gekregen, mannen en vrouwen van dezelfde leeftijd, generatie, geen kinderen of kinderen van kinderen. Hij ont-hield weinig van de diensten die hij draaide, soms had hij medelijden met de doden, omdat ze de macht over hun herinne-ringen kwijt waren. De behoefte overviel hem de schrijver van de brief eer te doen en hij liet het toe en las net wat zorgvuldi-ger, trager en dieper.

Halverwege lukte hem waar hij altijd op hoopte. Dat hij kon werken en tegelijk kon dwalen in zijn gedachten. Nu hij het ritme van de brief gevangen had en de woorden zijn mond me-chanisch bewogen, werd hij warm en stil en dacht hij aan zijn vrouw. Ze stond achter hem en blies over zijn nek. Haar adem beroerde de korte haren die hij daar had, deed de huid daaron-der huiveren. Het was iets wat hij haar soms vroeg te doen. Iets kleins, zoals haar lippen langs zijn vingers of, ongevraagd, haar plagende nagels over zijn litteken. Nu kabbelde haar adem over de tere huid boven zijn kraag en hij beheerste zich en bleef le-zen en verheugde zich op de autorit, op de geur in de gang van zijn huis.

Na de brief was er tien minuten voor een laatste afscheid. Hij draaide de lichten lager, nam zijn plek in bij het gordijn. De meesten trokken hun jassen weer aan en draalden richting de schuifdeuren, sommigen keken nog even om en knikten naar de kist.

Een breedgeschouderde vrouw liep als enige naar voren. Zwart kant over zijde, betraande wangen en een brekende lach. Ze legde een hand op het finer, maakte aaiende gebaren ter hoogte van het gezicht.

Ze kuste de palm van haar hand, die ze daarna plat op de kist legde. Bij de uitgang leek niemand op haar te wachten.

Soms liepen diensten uit en wachtten de schoonmakers in de bijkeuken van de koffiekamer. De nieuweling, een jongen van zestien, deed de deur op een kier en keek de gang in. Er was niemand meer en ze verzamelden hun spullen en begonnen aan hun werk.

In de grote zaal stond nog een kist. Ze gingen eromheen staan. De jongen werd eropuit gestuurd om hulp te halen, maar hij kwam alleen terug, ze waren de enigen in het gebouw. Iemand had een fles bij zich en die ging rond en iedereen dronk, ook de vrouwen, en ze proostten in de richting van de kist. Daarna stapelden ze de stoelen en traptten ze de stofzuigers wakker.

Later zou de jongen zeggen dat het door de drank kwam, de flessen die iemand ergens in het gebouw was vergeten, en de blijdschap na de laatste klus van de dag, maar na het werk reden ze de kist het gebouw uit. Ze wisten niet of het een man of vrouw was die erin lag, maar een dode verdiende een laatste tocht. Ze zongen, ieder in een andere taal, door het geraas van de auto's reikten de klanken niet ver, het was hun eigen feest.

De kromme wilgen in de berm werden een erehaag en iedereen voelde de opwinding en vrijheid van een optocht. Ze wisselden van plaats bij de kist en leken te dansen en de jongen hoopte dat het altijd zo was.

Twee vrouwen, ergens tussen de dertig en veertig, hij kon dit nog niet zo scherp raden, haalden de jongen aan, trokken hem uit de groep tevoorschijn en omhelsden hem, lieten hem uitbundig hun lichamen voelen en de jongen, dronken en daardoor traag maar daarna gulzig ontwakend, wentelde zich in hun gewrijf en gestreel, hij kreeg een kus, een zweem tong, hij kende veel van zicht maar weinig van tast en beleefde zijn genot vooral in dromen, dromen die hem op zijn kamer weer naar de volle lichamen van deze twee zouden drijven, om hen einde-

lijk te bezitten, schaamteloos, met de moed van dromen, en dus verzamelde hij beeld en geur, van hals en haar, van hun vettige lippen en opgemaakte ogen, de vanzelfsprekendheid van hun onverwachte grepen, hun borsten die opveerden door zijn armen, de kreun in zijn oor wanneer ook hij hard kneep, hun buiken en heupen die als moederhanden langs zijn erectie wreven en hij lette erop dat hun aandacht niet luwde, dat hij hun spel juist las, maar ze lieten hem dat lange moment niet los, niet de donkere met de opgestoken haren, die zijn handen naar haar billen bracht, niet de oudere, die zich met een glimlach aanbod voor een volgende dag en zijn wangen aaide, een belofte zoveel dwingender dan een daad.

Het werd later, maar niets doofde, de oplichtende stad was steeds dichterbij gekomen. Ze liepen langs de weg, langs de laatste velden en de vaart en de eerste huizen toen ze door voorbijgangers en een toevallige agent werden tegengehouden.

Maar hun dode had de maan nog eenmaal gezien, de mensen op straat gehoord.